

Resultaten van het BESIDE project

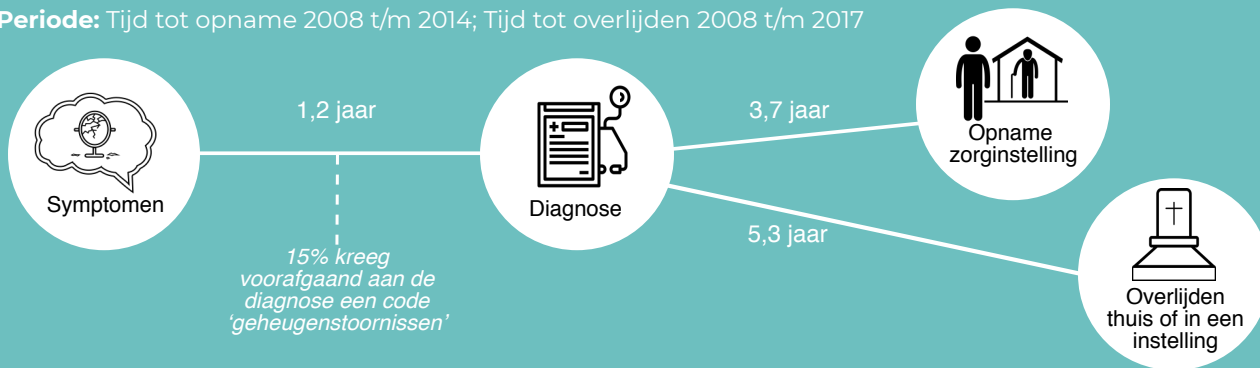
Zorgtrajecten van mensen met dementie in kaart

Joling K., van der Heide I., Verheij R., Francke A., van Hout H.

Het BESIDE project (Identificeren van 'best practices' in zorgtrajecten van mensen met dementie) heeft als doel inzicht te krijgen in zorgtrajecten van thuiswonende mensen met dementie en 'best practices' in de dementiezorg te identificeren. Zorggegevens van huisartsen deelnemend in de NIVEL Zorgregistraties en van diverse dementienetwerken zijn gekoppeld aan gegevensbestanden met informatie over zorggebruik en kosten die beschikbaar zijn bij het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Van symptomen tot opname en overlijden: tijd tussen transities

Periode: Tijd tot opname 2008 t/m 2014; Tijd tot overlijden 2008 t/m 2017

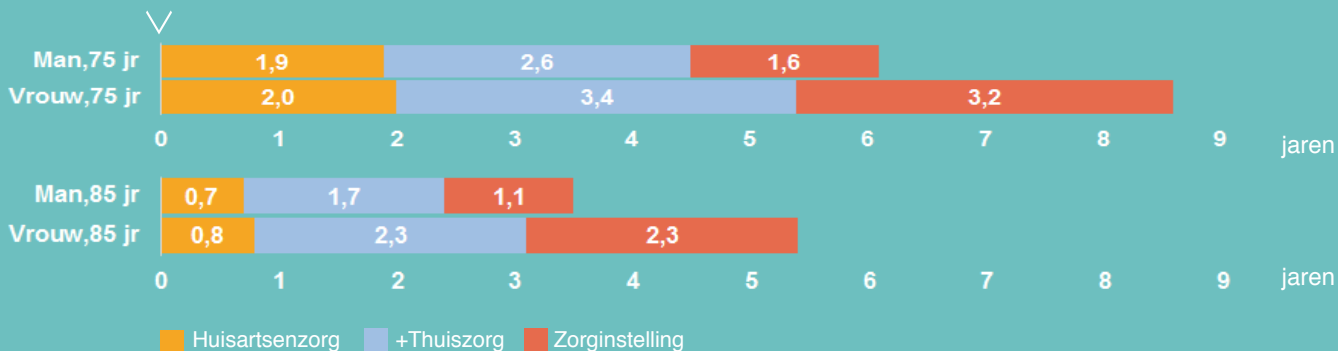

Plaats van overlijden: meestal in een zorginstelling (periode 2008 t/m 2017)

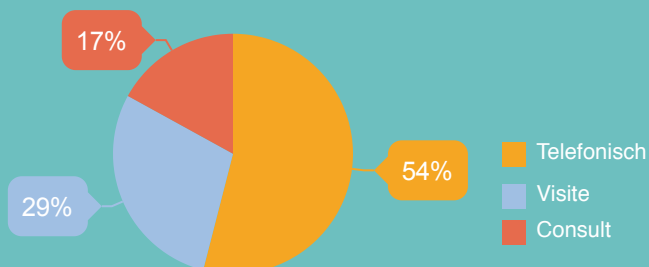
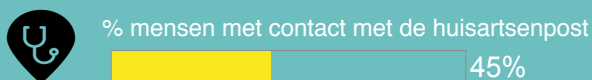

Tijd per zorgsetting: thuiszorg wordt het langst gebruikt (periode 2008 t/m 2014)

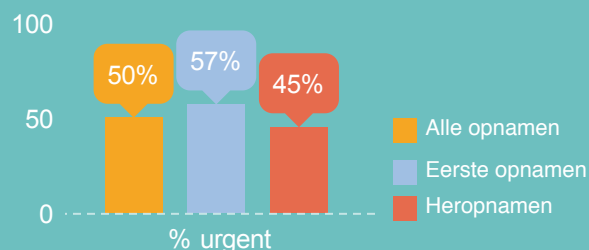
Startpunt: huisartsdiagnose dementie

Huisartsenpost contacten in 2 jaar (2013 en 2014)

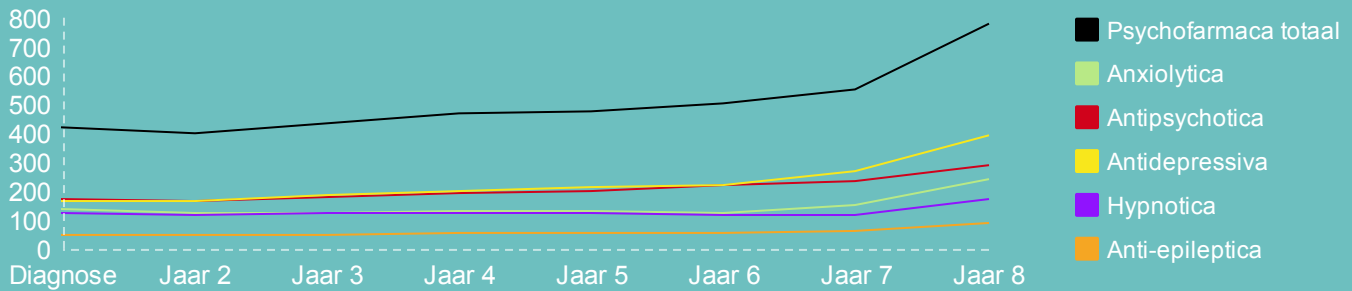

Ziekenhuisopnamen in 2 jaar (2013 en 2014)

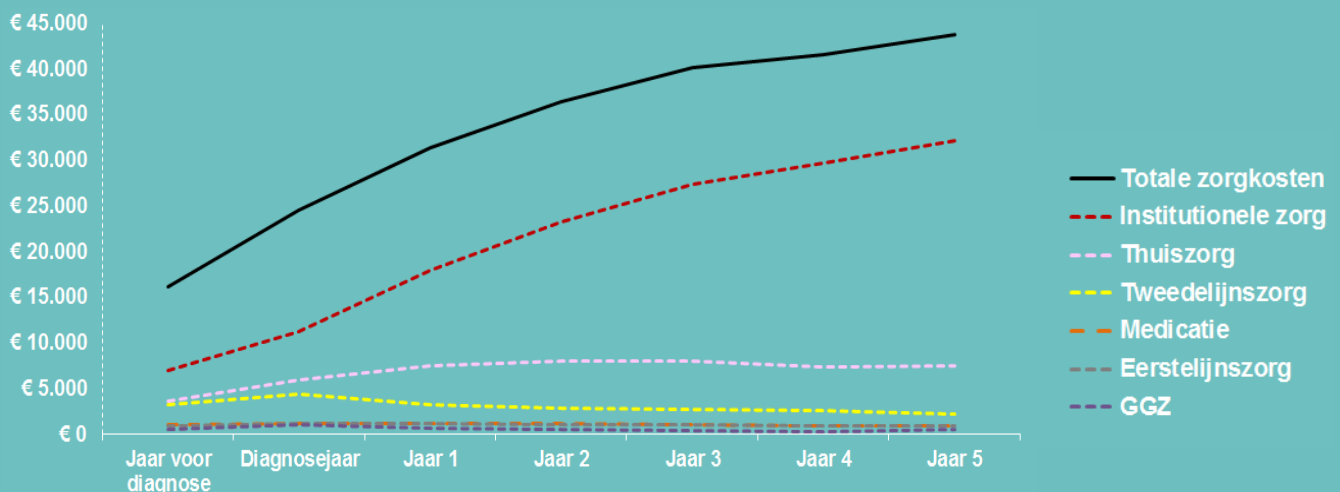
Psychofarmaca: neemt gestaag toe gedurende het traject (periode 2008 t/m 2015)

Psychofarmaca prescripties per 1000 thuiswonende personen met dementie per jaar

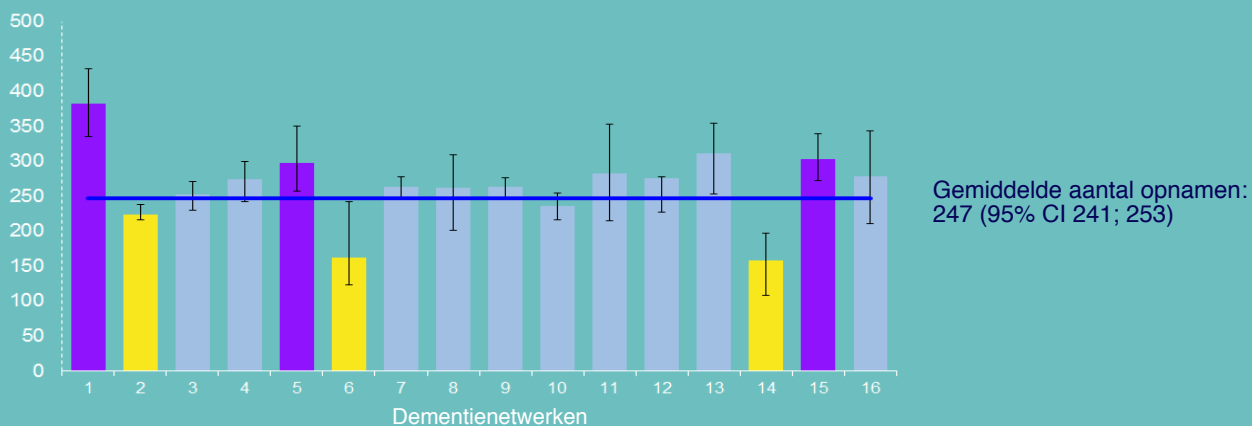
Zorgkosten: sterkste stijging aan het begin van het traject (periode 2009 t/m 2014)

Zorgkosten per persoon per jaar, vanaf jaar voor diagnose tot 5 jaar erna

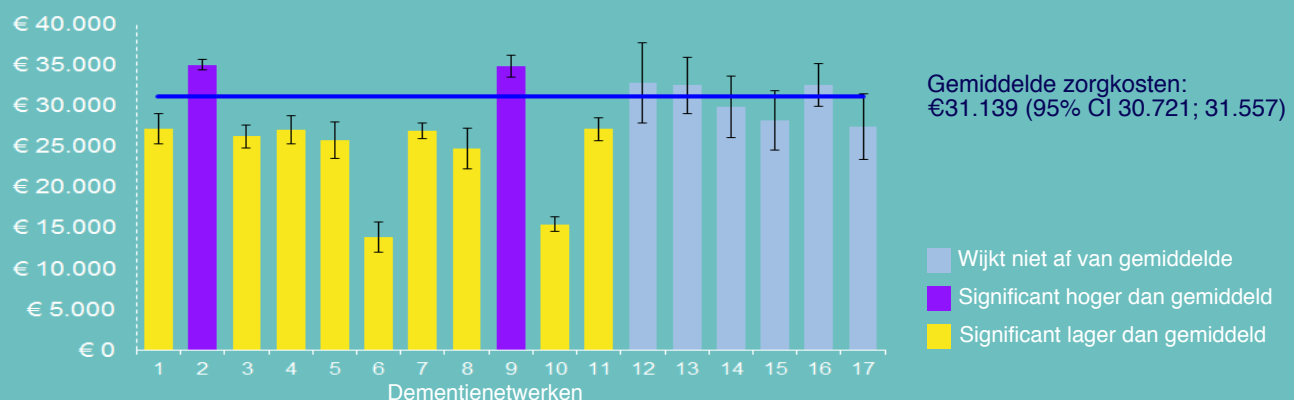

Is er variatie tussen dementienetwerken in...

...het aantal opnamen in een zorginstelling (per 1000 personen per jaar, per dementienetwerk) (periode 2008 t/m 2014)

...zorgkosten per persoon per jaar vanaf jaar in zorg bij het dementienetwerk (periode 2009 t/m 2014)

Toelichting: Hoe kwamen de cijfers tot stand en welke gegevensbronnen werden gebruikt?

- **Van dementie symptomen tot overlijden:** in de huisartsendossiers van de NIVEL Zorgregistraties identificeerden we 15.770 mensen die tussen 2008 en 2016 een diagnosecode dementie (ICPC P70) kregen. Bij 15% werd voorafgaand aan deze diagnose symptomen geregistreerd die samenhangen met dementie (ICPC P20 Geheugen-/concentratie-/oriëntatiestoornissen), gemiddeld 1,2 jaar eerder. Daarnaast werd bij 8% symptomen en diagnose gelijktijdig geregistreerd in het dossier. Uit de studipopulatie werden 9.230 mensen geselecteerd waarbij tussen 2008 en 2014 een diagnose dementie geregistreerd was bij de huisarts. In deze groep werd de tijd tot permanente opname in een intramurale zorginstelling (verpleeghuis, verzorgingshuis of GGZ instelling) en tot overlijden geanalyseerd. Gegevens over opname in een instelling, afkomstig van het Centraal Administratie Kantoor (CAK), waren beschikbaar bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over de periode 2008 t/m 2014. Gegevens over overlijden van het CBS werden geanalyseerd over de periode 2008 t/m 2017.
- **Tijd per zorgsetting:** Uit de studipopulatie werden 11.012 mensen geselecteerd bij wie tussen 2008 en 2015 een diagnosecode dementie was vastgelegd bij de huisarts. In deze groep werden transities geanalyseerd tussen het gebruik van zorg aan huis, zorg in een instelling (gegevens afkomstig van het CAK), gebruik van geen van deze zorgvormen (huisartsenzorg), en overlijden. Bij de schattingen werd rekening gehouden met patiëntkenmerken zoals leeftijd en geslacht.
- **Plaats van overlijden:** Deze analyse vond plaats bij de 6.020 mensen die tussen 2008 en 2014 een diagnosecode dementie kregen en voor 2018 overleden waren. Gegevens zijn afkomstig uit de doodsoorzakenstatistiek van het CBS.
- **Contacten met de huisartsenpost (HAP):** De cijfers over contacten met huisartsenposten zijn gebaseerd op elektronisch geregistreerde gegevens van huisartsendienstenstructuren die deelnemen aan NIVEL Zorgregistraties eerste lijn. Contacten met de HAP werden geanalyseerd over de periode 2013 en 2014 bij 2.832 mensen bij wie tussen 2008 en 2014 een diagnose dementie was vastgelegd bij de huisarts en die gedurende 2013-2014 thuis woonden in een regio waarover HAP gegevens beschikbaar waren.
- **Ziekenhuisopnamen:** Voor het analyseren van ziekenhuisopnamen werden uit de studipopulatie 12.029 mensen geselecteerd bij wie tussen 2008 en 2014 een diagnose dementie was vastgelegd bij de huisarts en die op 1 januari 2013 nog in leven waren. In deze groep analyseerden we het aantal mensen met een (urgente) ziekenhuisopname in 2013 en 2014. Gegevens over ziekenhuisopnamen waren afkomstig van de Dutch Hospital Databank en beschikbaar bij het CBS.
- **Psychofarmaca:** In de huisartsenpraktijken die deelnamen aan de NIVEL Zorgregistraties analyseerden we over de periode 2008-2016 de prevalentie van psychofarmaca prescripties vanaf de diagnose dementie tot uitschrijving uit de praktijk of overlijden. Voor deze analyse werden de gegevens van 15.696 mensen gebruikt bij wie tussen 2008 en 2016 een diagnose dementie was vastgelegd in het huisartsdossier. Psychofarmacaprescripties werden op basis van de Anatomical Therapeutic Chemical Classification System (ATC) geclassificeerd in de volgende subgroepen: anxiolytica, antipsychotica, antidepressiva, hypnotica, en anti-epileptica. Het betreft de extramurale voorschriften die bij de huisarts in het dossier bekend zijn.
- **Zorgkosten:** werden geanalyseerd over de periode 2009 t/m 2014. Zorgkosten vergoed vanuit de basisverzekering betroffen declaratiegegevens afkomstig van Vektis. Daarnaast is de periode geanalyseerd waarin personen gebruik maakten van zorg in een instelling en zorg aan huis (huishoudelijke zorg, persoonlijke verzorging, verpleging, begeleiding), afkomstig uit gegevensbronnen van het CAK. Op basis van standaardtarieven zijn bijbehorende zorgkosten berekend. Deze analyse werd uitgevoerd bij 12.638 mensen bij wie tussen 2009 en 2015 een diagnose dementie werd geregistreerd bij de huisarts.
- **Variaties tussen dementienetwerken:** Voor dit project leverden 18 dementienetwerken uit hun registratiesysteem gepseudonimiseerde gegevens van hun cliënten aan, die gekoppeld werden met databronnen van het CBS over zorggebruik en kosten. Deze infographic toont verschillen tussen de dementienetwerken in:
 - a) het aantal cliënten per 1000 persoonsjaren dat in een zorginstelling werd opgenomen na de datum dat zij bij het dementienetwerk in zorg kwamen (in de periode 2008 t/m 2014). In de analyse is gecorrigeerd voor verschillen in leeftijd en geslacht tussen de populaties van de dementienetwerken.
 - b) de zorgkosten van cliënten vanaf het jaar dat zij bij het dementienetwerk in zorg kwamen (in de periode 2009 t/m 2014).De dementienetwerken met een voldoende aantal cliënten om deze analyses uit te voeren, zijn in de figuren opgenomen en afgezet tegen het gemiddelde van alle dementienetwerken die gegevens aanleverden voor dit project.
- **Voor meer informatie zie projectwebsite:**
<https://www.zonmw.nl/nl/over-zonmw/ehealth-en-ict-in-de-zorg/programmas/project-detail/memorabel/identifying-best-practices-in-care-trajectories-of-community-dwelling-persons-with-dementia-a-compa/verslagen/>

Contact: Karlijn Joling, Senior Onderzoeker Amsterdam UMC, locatie VUmc | k.joling@vumc.nl | 020 444 81 99
